

Kluge masseuttak

Desk-top study

Knut Børge Strøm

Kluge masseuttak

Desk-top study

Ecofact rapport: 263

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Strøm, K.B. 2013: Kluge masseuttak – Desk-top study. Ecofact rapport
Nøkkelord:	
ISSN:	1891-5450
ISBN:	978-82-8262-261-5
Oppdragsgiver:	Risa AS
Prosjektleder hos Ecofact:	Knut Børge Strøm
Samarbeidspartnere:	
Prosjektmedarbeidere:	Bjarne Oddane
Kvalitetssikret av:	Roy Mangersnes
Forside:	

www.ecofact.no

INNHOLD

1 FORORD	1
2 PLANOMRÅDET	2
3 METODE	2
4 TEMA.....	3
4.1 NATURMILJØ – FLORA/VEGETASJON, FUGL OG ANNEN FAUNA	3
4.2 INON-OMRÅDER	5
4.3 FRILUFTSLIV OG FERDSEL, INKLUDERT JAKT OG FISKE	6
4.4 LANDSKAP	7
4.5 KULTURMINNER OG KULTURMILJØ	8
4.6 JORDBRUK/SKOGBRUK	9
4.7 ANNEN AREALBRUK	9
5 TEMAVIS OPPSUMERING AV KONFLIKTNIVÅ.....	11
6 REFERANSER.....	12
6.1 NETTBASERTE KILDER	12
6.2 SKRIFTLIGE KILDER	12
6.3 MUNTlige KILDER	12

1 FORORD

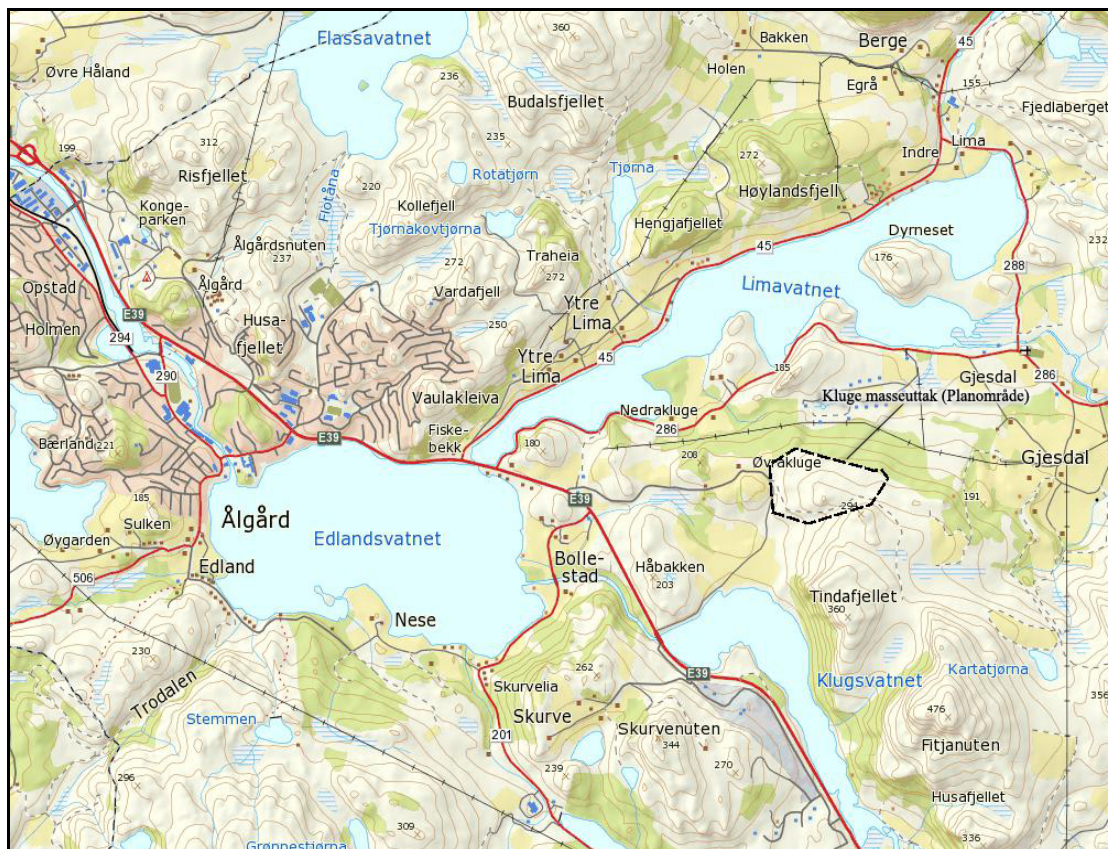
På oppdrag fra Risa AS har Ecofact ved Knut Børge Strøm foretatt et «desk-top study» med utgangspunkt i naturmiljø og planlagt masseuttak på Kluge i Gjesdal kommune, Rogaland fylke. Det gis en statusbeskrivelse og vurdering av mulige konflikter for relevante tema innenfor og i nærheten av det planlagte tiltaket.

Knut Børge Strøm

18 april 2013

2 PLANOMRÅDET

Det planlagte masseuttaket er lokalisert i Gjesdal kommune ved Øvre Kluge øst for Ålgård og E39, og like nord for Tindafjellet (Figur 1).

Figur 1. Oversiktskart som viser lokalisering av planlagt masseuttak ved Øvre Kluge. Planområde er avgrenset med svart stiplet linje.

3 METODE

Kartleggingen av mulige konflikter har blitt gjort ved å gjennomgå eksisterende nettstedsdatabaser, litteratur, kommuneplaner og fylkesplaner. Det har også blitt foretatt intervju med ressurspersoner i Gjesdal kommune og personer med lokalkunnskap om det aktuelle området.

Status for de ulike tema er sammenstilt i dette notatet, i tillegg til at det er foretatt en kort vurdering av mulige konflikter i forbindelse med etablering av masseuttak i det aktuelle området.

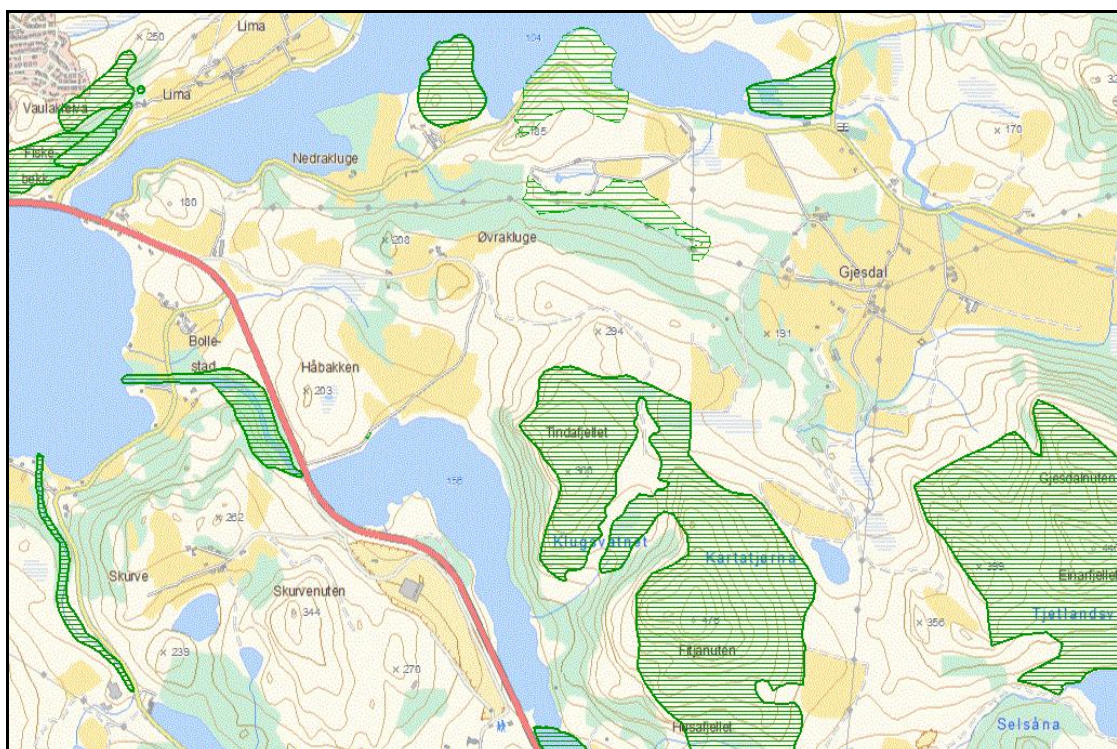
4 TEMA

4.1 Naturmiljø – flora/vegetasjon, fugl og annen fauna

Gjesdal kommune har gjennomført kartlegging av biologisk mangfold, men kartleggingen er mangelfull, og kun delvis i tråd med DN-håndbøkenes standarder og terminologi. Kartlegging utført av Ambio Miljørådgivning i 2002 har for en stor del mangler i områdeomtalen og er en del av et datasett som ikke er oppdatert og fullstendig. Det har blitt foretatt supplerende kartlegging i regi av Fylkesmannen i Rogaland, men dette omhandler til nå få lokaliteter. Et kartleggingsprosjekt med kystlynghei som utgangspunkt er gjennomført av Ecofact i 2009, i tillegg til et bekkekløftprosjekt i regi av Rådgivende Biologer fra 2008. Informasjon om viltområder er hentet fra Naturbasen. Disse dataene er sammenfallende med kommunens viltkart, som er av gammel årgang. Magnus Søyland har bidratt med opplysninger om området.

Flora/vegetasjon

Ingen naturtypelokaliteter er registrert innenfor området som vil bli berørt av masseuttaket. I naturbasen er det lagt inn flere naturtypelokaliteter i nærhet av planområdet, hvor særdeles to kan sies å være i umiddelbar nærhet av plangrensen. Disse er vist i figur 2.

Figur 2. Registrerte naturtypeavgrensninger i nærhet til det planlagte masseuttaket ved Øvre Kluge. Kilde: DNs naturbase.

De to nærliggende lokalitetene befinner seg om lag 200 meter i luftlinje fra planlagt masseuttak. Naturtypene omfattes av kystlynghei, og er verdisatt til henholdsvis B-viktig (ID: BN00081072) og C – lokalt viktig (ID: BN00081061). Lokalitetene vurderes å være naturlig avgrenset fra plangrensen som følge av topografi og skogbarrierer. Naturtypeavgrensningene er av relativt ny dato og inngikk i 2009 i en tilleggsregistrering av naturtyper med hovedfokus på kystlynghei. 17

naturtypelokaliteter ble avgrenset under feltarbeidet i 2009, og området rundt Kluge kan sies å være godt kartlagt hva verdifulle naturtyper angår.

En vegetasjonsmessig vurdering ut ifra ortofoto støtter opp under allerede registrerte naturtypelokaliteter, og viser samtidig at gjeldene planområde virker å være dominert av gjødslede kunstmarksarealer. Rune Søyland (Ecofact) har kartlagt naturverdier i området, og kan bekrefte at planområdets areal er sterkt gjødselpreget. Gjødslet mark er fra et verneverdig ståsted uinteressant, da en så og si aldri vil finne sjelden og truet flora ved slike lokaliteter.

- **Tiltaket vil ikke komme i konflikt med sjeldne og/eller truede vegetasjonstyper, naturtyper eller arter. Konfliktnivået vurderes som lavt.**

Fugl/ annen fauna

Unntatt offentlighet:

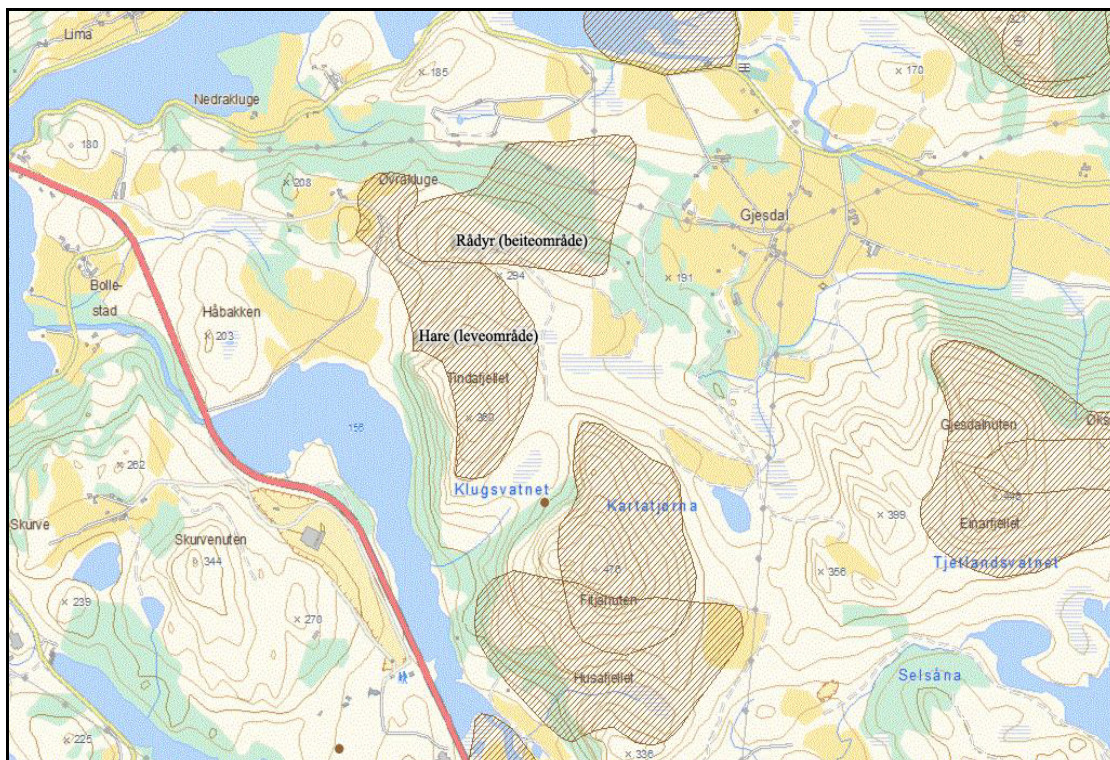
I tilknytning til masseuttaket på Kluge, ble Ecofact bedt om å kartlegge forekomsten av hubro (EN – *sterkt truet*) i tilknytning til plan- og influensområdet. Det henvises til eget dokument «Hubroundersøkelser i forbindelse med masseuttak på Kluge, Gjesdal kommune» for fullstendige resultater. Utdrag fra konklusjon «*Avstanden til det antatte hekkeområde innenfor området Tøgje -Storavatnet - Selsåna er så stor (3000 m) at det vurderes til å ikke ha noen konsekvens for hubroens hekkeplass. I tillegg til avstanden er det fjell i mellom. Dersom hubroen hekker ved Einarfjellet vil også avstanden være så pass stor (2000 m) at det vurderes til å ikke ha noen konsekvens for hubroens hekkeplass.*»

Det eksisterer ingen kjente registreringer av andre truede rovfuglarter i nærhet til det planlagte masseuttaket.

- **Konfliktnivået vurderes som lavt, da ingen truede arter vil bli berørt av det aktuelle tiltaket.**

Unntatt offentlighet slutt

Viltregistreringer som ligger inne i naturbasen presenteres i figur 3.

Figur 3. Kartet viser viltområder registrert i naturbasen. To viltlokaliteter er direkte berørt av masseuttaket. Kilde: DNs naturbase.

Leve- og beiteområde for henholdsvis hare og rådyr er registrert innenfor og i tilknytning til det planlagte masseuttaket (figur 3). Både hare og rådyr er vanlige pattedyr i kulturlandskapet på Jæren og er tilpasningsdyktige arter. Et innhogg i de registrerte viltlokalitetene vil på regional skala ha lite å si for hare og rådyr som art.

I kommunens viltkart er det ikke registrert noen leveområder for hjort i Gjesdal, selv om det er kjent at det i deler av kommunen er god bestand av arten. I følge Magnus Søyland er det i planområdet og nærområdet lite hjort, mens det er gode forekomster både øst og sør for området.

I artskart foreligger det ingen registreringer av fugler eller dyr innenfor masseuttakets plangrense. Det antas at området kun blir benyttet av trivielle og vanlige arter, noe også omkringliggende registreringer støtter.

- **Samlet sett vurderes konfliktnivået for fugl og pattedyr som lavt. Ingen sårbare, sjeldne eller rødlista arter vil bli negativt påvirket av tiltaket.**

4.2 INON-områder

Planområdet berører ingen inngrepsfrie naturområder, i følge Direktoratet for naturforvaltnings INON-database.

- **Prosjektet har lavt konfliktnivå med INON-områder.**

4.3 Friluftsliv og ferdsel, inkludert jakt og fiske

Ingen friluftsområder ligger innenfor eller i nærhet av det planlagte masseuttaket på Øvre Kluge. Området fremstår generelt sett av liten verdi for aktiv fritidsutøvelse. Det regionale friluftsområdet Edlandsfjellet som inngår i FINK (fylkesdelplan for friluftsliv, idrett naturvern og kulturvern) er nærmeste lokalitet tilrettelagt for friluftsliv, og befinner seg om lag 3 km sørvest for planområdet.

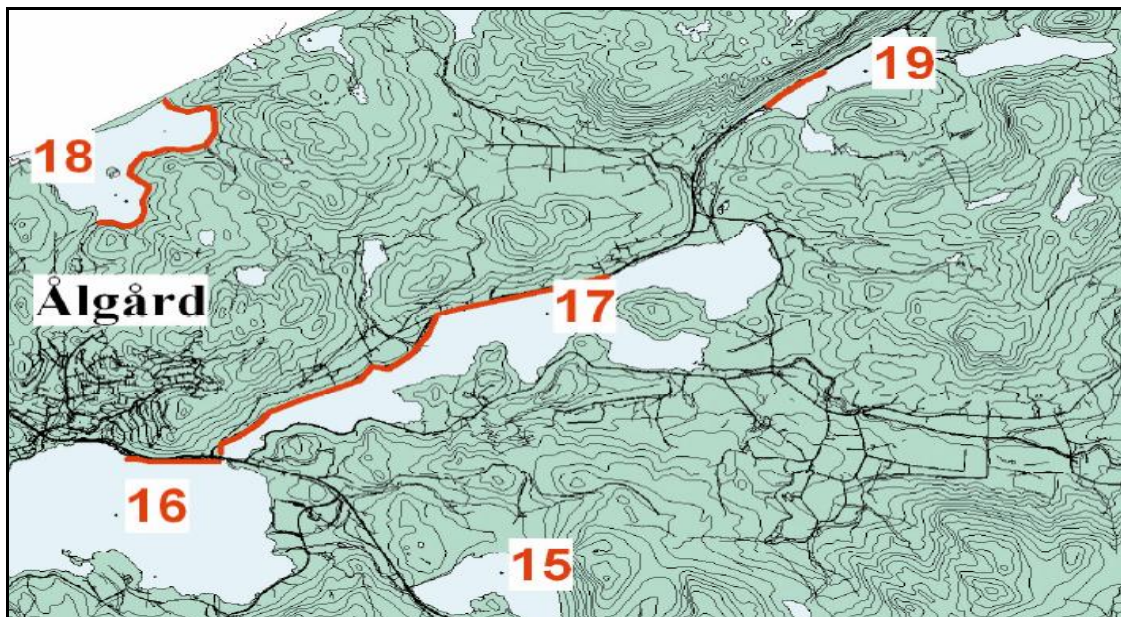
- **Tiltaket har lavt konfliktnivå med tradisjonelt friluftsliv.**

Jakt og fiske

Avgrensede viltlokaliteter for hare og rådyr omfattes av masseuttakets planområde. Dette er jaktbare arter som er høyt verdsatt blant jegere i Norge. På landsbasis ble det i jaktseasonen 2011/2012 felt 20 440 harer og 25 900 rådyr, hvorav 310 harer og 1820 rådyr ble felt i Rogaland fylke. Gjesdal kommune står oppført med 100 felte rådyr i jaktseasonen 2011/2012. Hva hare angår kan det tolkes ut fra statistikken at arten har en liten bestand i Gjesdal, med under 25 dyr felt de siste årene. I tilknytning til gjeldene jaktstatistikk kan det tolkes at rådyr er en sentral art for jegere i Gjesdal, mens hare spiller en mer beskjeden rolle. Ifølge Magnus Søyland, som er leder for jaktvald i området, blir Øvre Kluge og planområdets areal aktivt benyttet til rådyrjakt. Søyland kunne fortelle at det brukes å bli felt 3-4 dyr i området hvert år.

- **Tiltaket er noe i konflikt med jaktinteresser i området. Konflikten gjelder i all hovedsak jaktbart areal for rådyr som vil beslaglegges av masseuttaket.**

Gjesdal kommune fikk utarbeidet en brosjyre over fritidsfiske i 2005. Figur 4 er et utsnitt fra denne, og viser fiskemuligheter i nærområdet til det planlagte masseuttaket. Ingen fiskevann ligger innenfor eller i umiddelbar nærhet til planområdet.

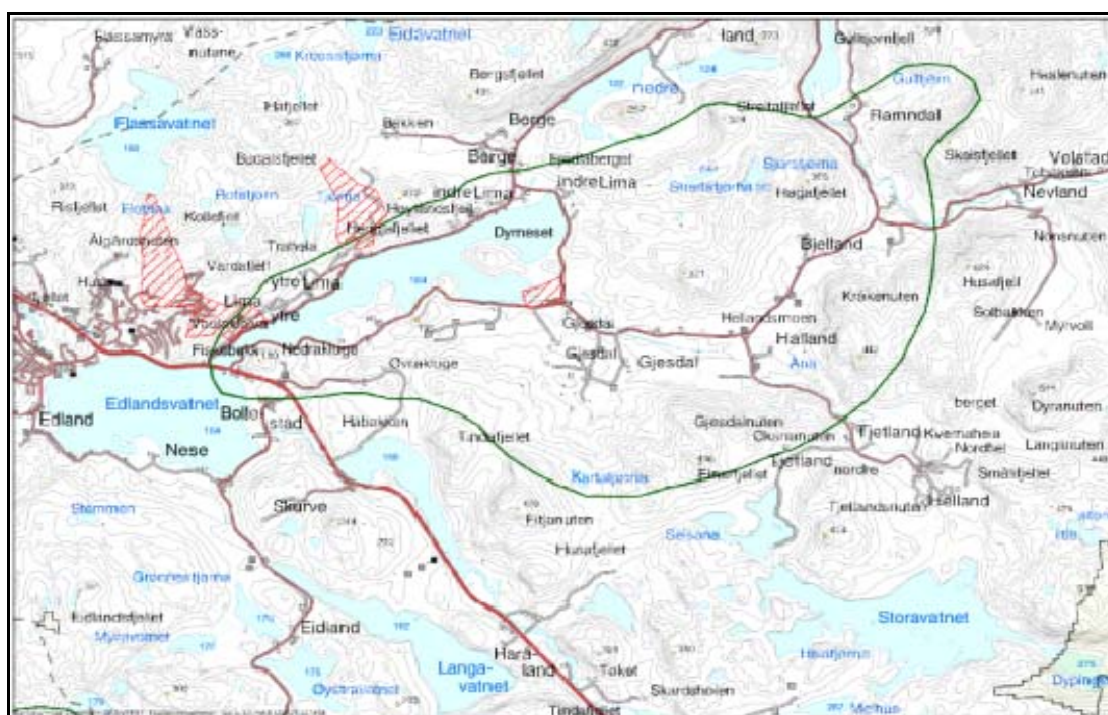
- **Det planlagte masseuttaket har ingen tilknytning til fiskevann og har med det et lavt konfliktnivå med fritidsfiske.**

4.4 Landskap

Planområdet ligger innenfor nedbørsfeltet til Figgjoelva (Verneplan ID: 028/3). Området tilhørende Figgjovassdraget er vernet på grunnlag av en kystnær beliggenhet, der vassdraget er en del av et variert og særpreget landskap som strekker seg fra heiområder innenfor kysten til utløpet i havet. Stort mangfold knyttet til kystprosesser, geomorfologi, botanikk, landfauna, vannfauna, friluftsliv og kulturminner bidrar til en høy vernestatus.

Planområdet ligger videre innenfor et område som er registrert som vakkert landskap med nasjonal verdi i Rogaland Fylkeskommunes rapport *”Vakre landskap i Rogaland”* (Hettervik, 1996). Det aktuelle området har benevnelsen Limavatnet (H1), og er vist i figur 5.

Det er registrert noen viktige kulturlandskapsområder et stykke vest for planområdet, disse vises også i figur 5 (rød skravur).

Figur 5. Kluge masseuttak ligger innenfor Limavatnet (H1), som er registrert som vakkert landskap med nasjonal interesse (innenfor grønn linje). Lokalteter med rød skravur viser verdifulle kulturlandskap. Kilde: Temakartportalen for Rogaland.

Planområdet ligger i god avstand fra nærmeste partnerskapsområde i FINK (figur 6).

Figur 6. Partnerskapsområder i FINK. Kilde: FINK plankart

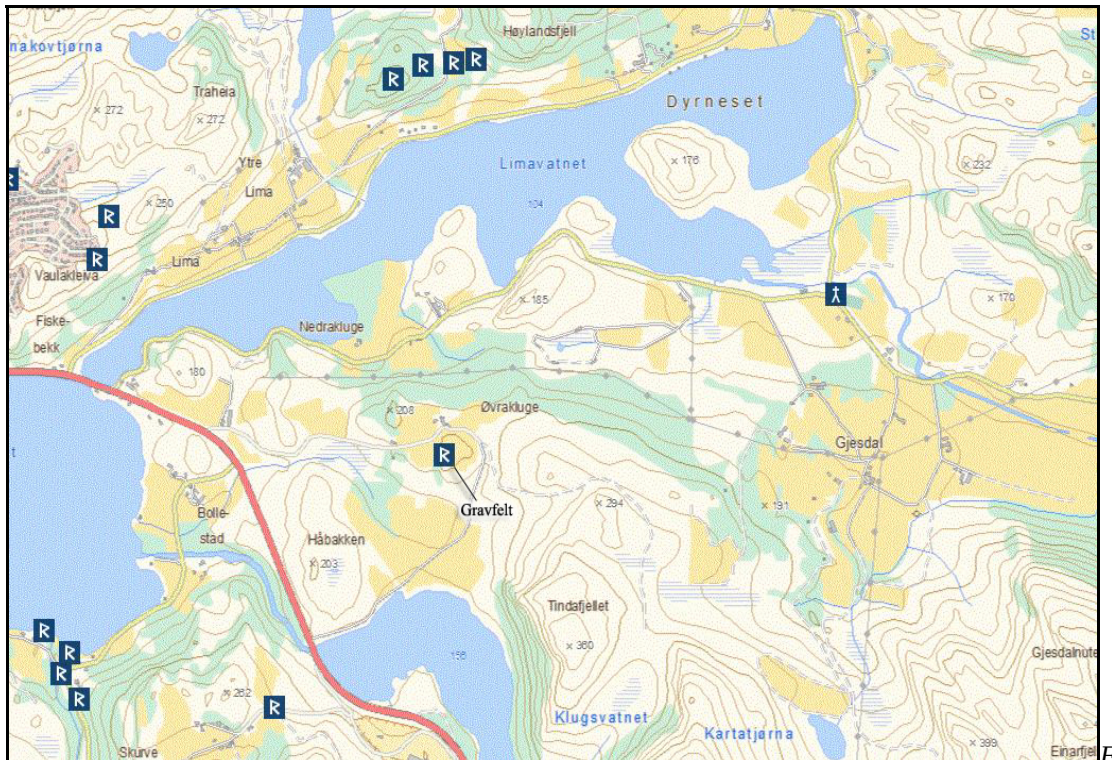
- **Det aktuelle tiltaket er i konflikt med Limavatnet som er oppført som vakkert landskap av nasjonal verdi.**

4.5 Kulturminner og kulturmiljø

Det foreligger ingen registreringer av kulturminner og kulturmiljø innenfor planområdet i Riksantikvarens database for kulturminner, Askeladden, eller temakartportalen for Rogaland. Det er en mulighet for at ikke kjente kulturminner kan forekomme. Dette vil kunne bli belyst ved en overflateregistrering.

Et større gravfelt om lag 180 meter vest for plangrensen er eneste registrerte oldtidsminne på Kluge. Kulturminnet er datert tilbake til jernalder-middelalder og er med det automatisk fredet på bakgrunn av kulturminnelovens §4-J, hvor alle gravminner inntil år 1537 er fredet.

- **Masseuttaket vil ikke komme i konflikt med noen kjente kulturminner.**

Figur 7. Registrerte kulturminner i nærområdet til masseuttaket ved Øvre Kluge. Kilde: DNs naturbase/Riksantikvaren.

4.6 Jordbruk/skogbruk

Opplysninger om jordbruksinteresser som kan tenkes og vil influeres av masseuttaket er mottatt av fagansvarlig for landbruk, natur og miljø i Gjesdal kommune, Gudrun Kristensen.

Grunneier som er bosatt i nærhet av planområdet eier et gårdsbruk og driver et svært aktivt jordbruk (Gudrun Kristensen, pers medd.) Oppdyrkede kunstmarksarealer omkranser gårdsbruket, mens større områder med gjødslet beitemark strekker seg utover landskapet. 120 vinterfora sauer og 67 amme- og melkekyr benytter området som beite. Det forventes at store arealer med beitemark vil beslaglegges som følge av masseuttaket.

Masseuttakets planområde vil i sin nordlige grense også beslaglegge deler av et granplantefelt som strekker seg om lag 1,6 km på tvers av landskapet.

Jordbruksområdet ligger utenfor kjerneområde for landbruk på Jæren.

- **Masseuttaket er i konflikt med jord- og skogsbruksinteresser.**

4.7 Annen arealbruk

I kommuneplanens arealdel er planområdet avsatt som LNF-område (Landbruks-, natur- og friluftsmål). Et eksisterende masseuttak på om lag 75 daa finnes 470 meter sørvest for planområdet.

Det er svært få/ ingen hytter som ligger i nær avstand til planområdet.

Avstand til nærmeste bolig er forholdsvis kort (ca.170m), og en vil derfor kunne anta at støyforurensning og en påvirkning av det estetiske landskapsbildet vil påvirke områdets beboere.

- **Tiltaket er noe i konflikt med annen arealbruk.**

5 TEMAVIS OPPSUMERING AV KONFLIKTNIVÅ

Ut fra innsamlet informasjon vurderes konfliktnivået for de ulike tema slik:

Naturmiljø – flora/vegetasjon, fugl og annen fauna

- **Prosjektet vil ikke komme i konflikt med sjeldne og/eller truede vegetasjonstyper, naturtyper eller arter. Konfliktnivået vurderes som lavt.**
- **Prosjektet vil ikke komme i konflikt med sårbare, sjeldne eller rødlista fuglearter.**
- **Prosjektet vil ikke komme i konflikt med sårbare, sjeldne eller rødlista pattedyr.**

INON-områder

- **Prosjektet har lavt konfliktnivå med INON-områder**

Friluftsliv og ferdsel, inkludert jakt og fiske

- **Prosjektet har lavt konfliktnivå med tradisjonelt friluftsliv.**
- **Prosjektet er noe i konflikt med jaktinteresser i området. Konflikten gjelder i all hovedsak jaktbart areal for rådyr som vil beslaglegges av masseuttaket.**
- **Prosjektet er ikke i konflikt med fritidsfiske.**

Landskap

- **Prosjektet er i konflikt med Limavatnet som registrert vakkert landskap av nasjonal verdi.**

Kulturminner og kulturmiljø

- **Prosjektet er ikke i konflikt med noen kjente kulturminner.**

Jordbruk/skogbruk

- **Prosjektet er i konflikt med jordbruks- og skoginteresser.**

Annen arealbruk

- **Prosjektet er i noe konflikt med annen arealbruk.**

6 REFERANSER

6.1 Nettbaserte kilder

Askeladden. Database for kulturminner: <http://askeladden.ra.no/sok/>

Direktoratet for naturforvaltning: Inngrepsfrie naturområder i Norge (INON). (internettutgave www.dirnat.no) Versjon INON.01.03.

Direktoratet for naturforvaltning. Naturbase. <http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/>

Gjesdal kommune 2005. Fritidsfiske i ferskvann (brosjyre).

Temakartportalen for Rogaland. <http://kart.fmro.no/arealis42/index.jsp>

6.2 Skriftlige kilder

Direktoratet for naturforvaltning 2006. Kartlegging og verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13, 2. Utgave 2007.

Hettersvik, G. K. 1996. Vakre landskap i Rogaland. Rogaland Fylkeskommune.

Rogaland Fylkeskommune 2005. Fylkesdelplan for Friluftsliv, Idrett, Naturvern, Kulturvern.

Søyland, R. 2009. Kartlegging av kystlynghei I Gjesdal kommune. Tilleggsregistrering av naturtyper med fokus på kystlynghei.

Oddane, B. 2013. Hubroundersøkelser i forbindelse med masseuttak på Kluge, Gjesdal kommune.

6.3 Muntlige kilder

Gudrun Kristensen, fagansvarlig landbruk, natur og miljø, Gjesdal kommune.

Magnus Søyland, lokalkjent og leder for jaktvald.

Rune Søyland, Ecofact AS